

บทที่ 2

การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

แผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง แนวทางการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของหน่วยการเรียนรู้ เมื่อดำเนินการเรียนการสอนครบทุกแผนของแต่ละหน่วยการเรียนรู้แล้ว ผู้เรียนจะได้พัฒนาคุณภาพบรรลุตามมาตรฐานที่กำหนดเป็นเป้าหมายของแต่ละหน่วยการเรียนรู้ ในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาให้เข้าใจถึงมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และสาระการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน แล้วจึงพิจารณาออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยเลือกใช้วิธีสอนและเทคนิคการสอน สื่อ แหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผลที่เหมาะสม เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพและบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด

ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้เป็นขั้นตอนสำคัญในการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติในชั้นเรียนและเป็นสิ่งที่จะต้องเตรียมการไว้ล่วงหน้า เพื่อให้การจัดการเรียนรู้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ ในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้จึงมีความจำเป็นกับครูทุกคนในทุกระดับและมีความสำคัญ ดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้ช่วยให้ครูกำหนดจุดมุ่งหมายในการจัดการเรียนรู้ให้ชัดเจน เนื่องจากมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่อยู่ในหลักสูตร ครูต้องวิเคราะห์หว่ามีเป้าหมายให้ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมอะไรได้ ครูบางคนอาจเกิดปัญหาในการจัดการเรียนรู้ เช่น ไม่ทราบว่าจะจัดกิจกรรมอย่างไรที่จะให้ผู้เรียนตระหนักในคุณค่าของวรรณคดี หากครูได้เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งต้องวิเคราะห์ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง เพื่อนำมากำหนดเป้าหมายในการเรียนรู้ก็จะทำให้การจัดการเรียนดำเนินไปอย่างเป็นรูปธรรมและชัดเจน

2. แผนการจัดการเรียนรู้ทำให้ครูจัดสาระการเรียนรู้ได้เหมาะสมกับผู้เรียน เนื่องจากหลักสูตรได้กำหนดสาระการเรียนรู้แกนกลางไว้เป็นแนวทางในการคัดเลือกเนื้อหาอย่างชัดเจน ทำให้ครูจัดสาระการเรียนรู้ได้เหมาะสมกับผู้เรียน ในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้อย่างเปิดโอกาสให้ครูได้สอดแทรกความรู้ประกอบ เช่น บทเรียนเรื่อง ลิลิตตะเลงพ่าย ครูอาจสอดแทรกความรู้เรื่องการจัดกระบวนทัพ หรือประวัติของสมเด็จพระนเรศวรมหาราชได้

3. แผนการจัดการเรียนรู้ช่วยให้ครูจัดกิจกรรมได้เหมาะสมกับผู้เรียน เนื่องจากหนังสือเรียน วิชาภาษาไทยจะแนะนำกิจกรรมท้ายบทเรียนไว้อย่างกว้างๆ บทบาทเรียนก็มีมาก บางบทเรียนก็น้อย และกิจกรรมบางอย่างก็ไม่น่าสนใจ ในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้จะทำให้ครูได้วิเคราะห์และเลือก กิจกรรมที่เหมาะสมกับความสนใจของผู้เรียน

4. ในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ทำให้ครูได้วางแผนจัดหาหรือเสนอแนะแหล่งเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนศึกษาความรู้เพิ่มเติมได้และแผนการจัดการเรียนรู้ทำให้ครูประเมินผลการเรียนรู้อย่างเป็น ระบบและตรงกับสภาพจริง

องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้

องค์ประกอบในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ส่วนใหญ่มีความคล้ายกัน โดยมีการใช้คำเรียก แต่ละองค์ประกอบที่แตกต่างกันตามหลักสูตรแต่ละฉบับ ซึ่งองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ อย่างน้อยต้องมีดังนี้

1. **สาระสำคัญ** หมายถึง ความคิดรวบยอดหรือหลักการ หรือโครงสร้างของเนื้อหาที่ต้องการ ให้นักเรียนได้รับหลังจากเรียนในบทเรียนนั้นๆ

2. **เป้าหมายการเรียนรู้** เป็นองค์ประกอบที่วิเคราะห์จาก มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด และคำอธิบายรายวิชา เป็นการระบุคุณลักษณะที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียนหลังจากที่เรียนจบบทเรียนแล้ว ซึ่งครอบคลุม 3 ด้าน คือ พุทธิพิสัย (ความรู้ด้านเนื้อหา) ทักษะพิสัย (ทักษะ/กระบวนการ/ความชำนาญ) เจตคติ (ความสนใจ ตั้งใจ รับผิดชอบ มารยาท วินัย)

3. **สาระการเรียนรู้** หมายถึง เรื่องราวหรือรายละเอียดในบทเรียนที่หลักสูตรกำหนด ซึ่งใน หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดสาระการเรียนรู้แกนกลางของ ผู้เรียนในแต่ละระดับชั้นไว้ ครูสามารถเลือกและขยายสาระที่เรียนรู้ให้สอดคล้องกับผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่น รวมทั้งเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่จะเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน

4. **กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้** หมายถึง ขั้นตอนการจัดสภาพการเรียนรู้เพื่อให้ นักเรียนบรรลุเป้าหมายการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ ซึ่งเน้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สามารถคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น และได้ฝึกปฏิบัติทั้งงานกลุ่มและงานรายบุคคล กระบวนการจัดการ เรียนรู้แบบปกติที่ครูส่วนใหญ่ปฏิบัติกันโดยทั่วไปแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน คือ ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นสอนและ ขั้นสรุป โดยมีการประเมินผลแทรกอยู่ในขั้นสอน และขั้นสรุป โดยครูจะต้องสังเกตและประเมินพฤติกรรม การเรียนรู้ของนักเรียนตลอดเวลา นอกจากนี้ยังมีกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามการสอนรูปแบบต่างๆ ซึ่ง ส่วนใหญ่จะมีขั้นตอนมากกว่ากระบวนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

5. **สื่อการเรียนรู้/แหล่งเรียนรู้** หมายถึง เครื่องมือ วัสดุ และอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ประกอบการเรียนรู้ รวมทั้งแหล่งข้อมูลต่างๆ ที่ช่วยให้การจัดการเรียนรู้บรรลุจุดประสงค์ได้ดี

6. **การวัดและประเมินผล** หมายถึง การประเมินการเรียนรู้ของนักเรียน เพื่อระบุคุณภาพของนักเรียนว่าอยู่ในระดับใด ครูอาจต้องใช้วิธีการประเมินหลายรูปแบบ เพื่อให้ได้ข้อมูลเพียงพอที่จะนำมาประกอบการวินิจฉัย เช่น การสังเกต แบบทดสอบ การสัมภาษณ์ ฯลฯ โดยพิจารณาให้มีความสอดคล้องกับเป้าหมายการเรียนรู้

7. **บันทึกผลการจัดการเรียนรู้** หมายถึง การเขียนรายงานการจัดการเรียนรู้ประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใด เกิดปัญหาหรืออุปสรรคอย่างไรบ้าง และมีแนวทางการแก้ปัญหานั้นอย่างไร ในระหว่างการจัดการเรียนรู้ของตนตามสภาพจริง เพื่อทบทวนและหาแนวทางการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ประเภทของแผนการจัดการเรียนรู้

การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้มีหลายประเภทด้วยกัน ซึ่งแต่ละประเภทมีลักษณะที่แตกต่างกันออกไป แต่มีจุดที่เหมือนกัน คือ การแสดงให้เห็นภาพของเนื้อหาสาระ กิจกรรมการเรียนการสอน จำนวนเวลาที่สอน และสื่อการสอน โดยแผนการจัดการเรียนรู้แต่ละประเภทมีรายละเอียด ดังนี้

1. **แผนการจัดการเรียนรู้ระยะยาว หรือแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชา** (Course Plan, Long Range Plan) หมายถึง แผนการจัดการเรียนรู้ที่ครอบคลุมเนื้อหาสาระทั้งรายวิชาตลอดภาคการเรียน โดยจะระบุจำนวนชั่วโมง (คาบ) ที่สอนในวิชานั้นๆ หัวข้อ เนื้อหาวิชา กิจกรรม และสื่อการสอนในแต่ละคาบ

2. **แผนการจัดการเรียนรู้รายหน่วย** (Unit Plan) หมายถึง แผนการจัดการเรียนรู้ที่ครอบคลุมสาระการเรียนรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งใช้เวลามากกว่า 1 ครั้ง แผนการจัดการเรียนรู้รายหน่วย มีรายละเอียดมากกว่าแผนการจัดการเรียนรู้ระยะยาว แต่น้อยกว่าแผนการจัดการเรียนรู้รายวันหรือรายคาบ

3. **แผนการจัดการเรียนรู้รายวันหรือรายคาบ** (Daily Lesson Plan) หมายถึง แผนการจัดการเรียนรู้ที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้แต่ละครั้ง โดยนำแผนการจัดการเรียนรู้ระยะยาว หรือแผนการจัดการเรียนรู้รายหน่วยมาขยายรายละเอียดเพิ่มเติม เป็นการเตรียมบทเรียนที่จะสอนแต่ละคาบ โดยละเอียด โดยกำหนดเนื้อหาจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม กิจกรรม สื่อการเรียนรู้ และการประเมินผล แผนการจัดการเรียนรู้ประเภทนี้ใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้สะดวกและมีประสิทธิภาพมากกว่าประเภทอื่นๆ

ขั้นตอนการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้

ในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ครูจะต้องหากลยุทธ์และวิธีการในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ให้ครบถ้วนตามองค์ประกอบสำคัญว่าจัดทำแผนอย่างไร เพื่อใคร มีเทคนิคและวิธีการอย่างไร ซึ่งการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้มีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้

1. ศึกษาหลักสูตร โดยศึกษาตั้งแต่หลักการ โครงสร้าง จุดหมายของหลักสูตร สมรรถนะที่สำคัญ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ คุณภาพของผู้เรียน และคำอธิบายรายวิชา เพื่อกำหนดหน่วยการเรียนรู้และรายละเอียดของแต่ละหัวข้อของแผนการจัดการเรียนรู้
2. วิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัด โดยวิเคราะห์จากคำอธิบายรายวิชา เพื่อเขียนเป้าหมายการเรียนรู้ โดยครอบคลุมพฤติกรรมทั้งด้านความรู้ ทักษะ / กระบวนการ และเจตคติ ซึ่งมีรายละเอียดการเขียนคำที่แสดงพฤติกรรม ดังนี้

คำที่แสดงว่าผู้เรียนมีความรู้

- บอก
- อธิบาย
- ระบุ
- จำแนก
- ท่อง
- เล่าเรื่อง
- เขียน
- ตอบคำถาม
- ตีความหมาย

ตัวอย่าง

1. หลังจากฟังนิทานเรื่อง “กบเลือกนายแล้ว” ผู้เรียนสามารถสรุปข้อคิดจากเรื่องได้ถูกต้อง
2. ผู้เรียนสามารถบอกองค์ประกอบของเรื่องสั้นได้

คำที่แสดงว่าผู้เรียนมีทักษะ

- การวิเคราะห์ สังเคราะห์
- การปฏิบัติ การทดลอง การปรับปรุงแก้ไข การสาธิต
- การใช้อุปกรณ์ การประยุกต์ใช้ การแนะนำ
- การทำด้วยความพอใจ

ตัวอย่าง

1. ผู้เรียนสามารถอ่านทำนองเสนาะได้ถูกต้องตามหลักการอ่าน

คำที่แสดงว่าผู้เรียนมีเจตคติ (คุณลักษณะที่พึงประสงค์)

- ให้ความสนใจ ตั้งใจ มีระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา ซื่อสัตย์
- มีมารยาท ตระหนักถึงความสำคัญ
- มีความสุข สนุกสนาน
- มีจิตอาสา สนับสนุน เสียสละ แสดงความจงรักภักดี

ตัวอย่าง

1. ผู้เรียนมีมารยาทในการอ่าน

3. วิเคราะห์สาระการเรียนรู้แกนกลางเพื่อกำหนดสาระการเรียนรู้และกิจการเรียนรู้ โดยเตรียมกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง และมีการฝึกทักษะทั้งรายบุคคลและกลุ่ม

4. จัดหาสื่อการเรียนรู้หรือแหล่งเรียนรู้ การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้จำเป็นต้องจัดหาสื่อการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ให้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ที่กำหนด สื่อการเรียนรู้ช่วยให้ครูจัดการเรียนรู้ได้สะดวกและรวดเร็วขึ้น ส่วนแหล่งเรียนรู้ก็จะช่วยให้นักเรียนมีความรู้กว้างขวางขึ้น

5. จัดทำเครื่องมือวัดและประเมินผล เพื่อพิจารณาว่าการจัดการเรียนรู้แต่ละครั้งนั้นบรรลุผลหรือไม่ เครื่องมือวัดและประเมินผลการเรียนรู้นั้น จะต้องใช้ในการประเมินทั้งในระหว่างเรียน และการประเมินผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน

ลักษณะของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดี

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ดี มีลักษณะดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีควรมีสาระสำคัญ สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด เป้าหมายการเรียนรู้ และสาระการเรียนรู้ของบทเรียน
2. แผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับเป้าหมายการเรียนรู้ และสาระการเรียนรู้ของบทเรียน มีการออกแบบการเรียนรู้และจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล และพัฒนาการทางสมอง เพื่อนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมาย
3. แผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีควรจัดเตรียมและเลือกใช้สื่อให้เหมาะสมกับกิจกรรม นำภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน
4. แผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีควรใช้วิธีการวัดและประเมินผลสอดคล้องกับเป้าหมายการเรียนรู้ และประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย เหมาะสมกับธรรมชาติของวิชา และระดับพัฒนาการของผู้เรียน
5. แผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีควรมีการปรับปรุงแก้ไขแผนการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน โดยนำผลการจัดการเรียนรู้ที่บันทึกไว้เมื่อสิ้นสุดแต่ละคาบมาพิจารณาปรับปรุง

6. แผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีควรมีองค์ประกอบสำคัญครบถ้วน เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น เน้นคุณธรรม จริยธรรม และมีการบูรณาการตามความเหมาะสม

7. แผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีที่เหมาะสมกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย คือ ครูควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบทักษะสัมพันธ์ โดยจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะทางภาษาประสมประสานกัน หรืออาจจะจัดเนื้อหาให้สัมพันธ์กันภายในหมวดวิชา เช่น สอนวรรณคดีให้สัมพันธ์กับหลักภาษา สอนหลักภาษาให้สัมพันธ์กับการใช้ภาษา เป็นต้น นอกจากนี้ครูอาจจะจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาภาษาไทยให้สัมพันธ์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น เช่น สังคมศึกษา ศิลปศึกษา วิทยาศาสตร์ เป็นต้น

8. แผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีสามารถนำไปสอนได้จริงและมีประสิทธิภาพ ทำให้ผู้เรียนได้รับสาระความรู้ และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ของแผนการจัดการเรียนรู้

รูปแบบของแผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

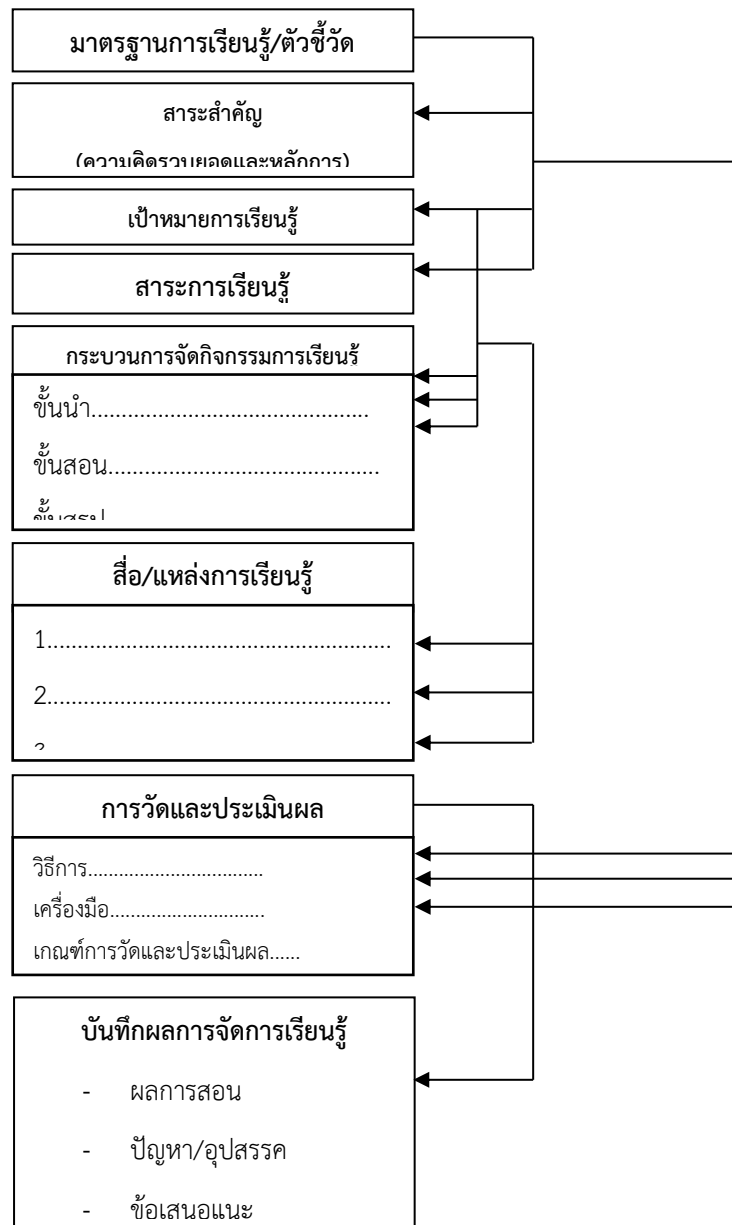
แผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติเป็นแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การใช้สื่อการเรียนรู้ และการวัดและประเมินที่สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ และเป้าหมายการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร โดยการจัดการเรียนรู้มีกระบวนการสอนที่ครูส่วนใหญ่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 นำเข้าสู่บทเรียน ใช้กิจกรรมการสนทนาในชั้นเรียนเกี่ยวกับเนื้อเรื่อง คำ ประพันธ์ ประวัติผู้แต่ง หรือตัวละครในวรรณคดีที่เป็นบทเรียน

ขั้นที่ 2 ดำเนินการสอน ใช้กิจกรรมการอธิบายคำศัพท์ การถอดคำประพันธ์ การสรุป เนื้อเรื่อง การบรรยาย การอภิปราย การยกตัวอย่าง และการใช้คำถามเกี่ยวกับเรื่องราวในวรรณคดี

ขั้นที่ 3 สรุปและประเมินผล ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันสรุปเนื้อเรื่องของวรรณคดี โดยการใช้คำถาม หรือให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อเรื่อง

เมื่อครูออกแบบการจัดการเรียนรู้ครบทั้ง 3 ขั้นตอนแล้ว นำมาเขียนเรียบเรียงเป็นแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อสะดวกต่อการนำไปใช้ โดยมีองค์ประกอบสำคัญ ดังนี้

แผนภาพที่.....องค์ประกอบสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

จากแผนภาพที่..... องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้สามารถเขียนรายละเอียดได้ในรูปแบบ ดังนี้

แผนการจัดการเรียนรู้

รายวิชา

ชั้น.....

ชื่อหน่วยการเรียนรู้

ชื่อแผนการจัดการเรียนรู้.....

จำนวนเวลาที่สอน

มาตรฐานการเรียนรู้ / ตัวชี้วัด

การเขียนมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดนั้นมาจากหลักสูตรแกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามระดับชั้นของผู้เรียน โดยเลือกตัวชี้วัดที่ต้องการโดยมีความสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ที่จัดให้ผู้เรียน

สาระสำคัญ

การเขียนสาระสำคัญเป็นการระบุโน้ตสำคัญของเรื่องที่จะสอน เป็นสิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดขึ้น หลังจากเรียนไปแล้ว ทั้งความรู้และความสามารถที่ต้องการให้ติดตัวผู้เรียนไปตลอด

เป้าหมายการเรียนรู้

การเขียนเป้าหมายการเรียนรู้เป็นการระบุพฤติกรรมที่ต้องการให้ผู้เรียนได้รับทั้งด้านความรู้ ทักษะ/ กระบวนการ และเจตคติ

สาระการเรียนรู้

การเขียนสาระการเรียนรู้เป็นการระบุเนื้อหาสาระหรือแนวคิดของเนื้อหา ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้เรียนต้อง เรียนรู้ โดยเรียงเนื้อหาตามลำดับเป็นข้อๆ

การจัดกระบวนการเรียนรู้

การเขียนกระบวนการเรียนรู้เป็นการอธิบายขั้นตอนในการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหา ซึ่งครูสามารถ จัดกระบวนการเรียนรู้ตามวิธีการสอนแบบต่างๆได้ เช่น การบรรยาย การสาธิต การนิรนัย การอภิปรายกลุ่ม การแสดงละคร การแสดงบทบาทสมมติ การใช้เกม การใช้กรณีตัวอย่าง

สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

การเขียนสื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้ โดยระบุวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการสอน แหล่งการ เรียนรู้ที่ต้องการให้ผู้เรียนไปศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม

การวัดและประเมินผล

การเขียนการวัดและประเมินผลเป็นการระบุวิธีการวัดและประเมินผล เครื่องมือที่ใช้ และเกณฑ์การ วัดและประเมินผลซึ่งมีความสอดคล้องกับเป้าหมายการเรียนรู้ที่ตั้งไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้แบบย้อนกลับ (backward design)

ในการจัดการเรียนรู้ได้มีนักวิชาการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการจัดการเรียนรู้หลายแนวคิดด้วยกัน เช่น Wiggins and McTighe (2005) ได้เสนอแนวคิดการออกแบบย้อนกลับ (backward design) มาใช้ แนวคิดดังกล่าวได้นำมาปรับใช้กับการออกแบบหน่วยการเรียนรู้อิงมาตรฐาน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยนำเป้าหมายสุดท้ายของผู้เรียนมาเป็นจุดเริ่มต้นในการออกแบบ ในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้จุดเริ่มต้นคือการเขียนมาตรฐานการเรียนรู้หรือตัวชี้วัด แล้วออกแบบวางแผนการจัดกิจกรรม เพื่อนำไปสู่การสร้างผลงานหลักฐาน/ร่องรอยแห่งการเรียนรู้ของผู้เรียน จากแนวคิดดังกล่าวช่วยแก้ปัญหาเรื่องความเชื่อมโยงระหว่างหลักสูตรกับการประเมินผลของผู้เรียนให้มีความสอดคล้องกัน ซึ่งเป็นการวัดและประเมินผลผู้เรียนที่แสดงถึงความเข้าใจที่ลึกซึ้ง (Enduring Understanding) ตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดของสาระการเรียนรู้ที่หลักสูตรได้กำหนดไว้

ดังนั้นการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบย้อนกลับ (backward design) จึงเป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยให้การจัดการเรียนการสอนของครูมีประสิทธิภาพ สามารถพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุมาตรฐาน/ตัวชี้วัดได้ การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบย้อนกลับ(backward design) มีขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้

เป้าหมายของหน่วยการเรียนรู้ คือ มาตรฐานและตัวชี้วัด ซึ่งแต่ละหน่วยการเรียนรู้จะมีมาตรฐาน/ตัวชี้วัดตั้งแต่ 1 ตัวชี้วัดขึ้นไป ควรมีตัวชี้วัดที่หลากหลายทั้งมาตรฐานที่มีลักษณะของเนื้อหาและกระบวนการเรียนรู้ เพื่อช่วยให้การจัดการเรียนการสอนมีความหมายต่อนักเรียน สามารถสร้างความคิดรวบยอดได้ ซึ่งมาตรฐาน/ตัวชี้วัดอาจเป็นกลุ่มเดียวกันหรือต่างกลุ่มสาระได้

เมื่อครูเลือกมาตรฐาน/ตัวชี้วัดที่จะสอนในหน่วยการเรียนรู้ได้แล้ว ก็แสดงว่าได้กำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ของหน่วยนั้นแล้ว ซึ่งองค์ประกอบของเป้าหมายการเรียนรู้ได้แก่ ความคิดรวบยอด (สาระสำคัญ) มาตรฐาน/ตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ขั้นตอนที่ 2 การกำหนดหลักฐานหรือร่องรอยการเรียนรู้

การกำหนดหลักฐานหรือร่องรอยการเรียนรู้ ก็คือกำหนดชิ้นงานหรือภาระงานรวมทั้งการแสดงผลของผู้เรียน ซึ่งครูจะต้องนำมาตรฐานหรือตัวชี้วัด จากเป้าหมายการเรียนรู้ในหน่วยมากำหนด ชิ้นงานหรือภาระงานที่จะให้นักเรียนได้แสดงออกตามเป้าหมายที่กำหนด หรือให้นักเรียนร่วมกันกำหนดตามความสนใจ ซึ่งต้องมีความสอดคล้องกับมาตรฐานหรือตัวชี้วัด ครูต้องทำการประเมินว่าชิ้นงานหรือภาระงานที่ผู้เรียนแสดงออกมีคุณภาพหรือไม่ โดยกำหนดเกณฑ์การประเมินว่าผู้เรียนมีคุณภาพอยู่ในระดับใด

ลักษณะของชิ้นงานและภาระงาน มีรายละเอียดดังนี้

ชิ้นงาน มีลักษณะเป็นผลงานที่ผู้เรียนแสดงออกมาโดยผ่านงานเขียนต่างๆ เช่น คัดลายมือ เรียงความ จดหมาย บทความ สารคดี การแต่งโคลง กลอน คำขวัญ บรรยายภาพ เขียนสร้างสรรค์ รายงาน หรือบันทึกต่าง ๆ หนังสือเล่มเล็ก แผนภูมิ แผนภาพ งานแสดงนิทรรศการ หุ่นจำลอง แฟ้มสะสมงาน เป็นต้น

ภาระงาน มีลักษณะเป็นการแสดงออกหรือพฤติกรรมของผู้เรียนที่แสดงออกมาโดยผ่านการพูด การแสดง เช่น การพูดในลักษณะในโอกาสต่างๆ การรายงาน การนำเสนอ การอภิปราย การอ่านออกเสียง การกล่าวรายงาน การโต้ว่าที่ การแสดงละคร การแสดงบทบาทสมมติ เป็นต้น

นอกจากนี้ยังมีงานในลักษณะผสมผสานกันระหว่างชิ้นงานและภาระงาน เช่น การทำโครงงาน การทำวิดิทัศน์ เป็นต้น

การประเมิน เป็นการตัดสินว่าเมื่อผู้เรียนสร้างชิ้นงานและภาระงานในลักษณะที่เกิดจากการปฏิบัติกิจกรรมในขณะที่เรียนรู้โดยใช้เกณฑ์ที่กำหนดตามธรรมชาติของงานที่ปฏิบัติเป็นเกณฑ์การประเมิน (scoring rubric) หรือการประเมินตามสภาพจริง

ขั้นตอนที่ 3 การกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้

กิจกรรมการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะตามมาตรฐานและตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ รวมทั้งช่วยปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมอันพึงประสงค์ที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน ซึ่งครูอาจจัดขั้นตอนการเรียนรู้การสอนตามรูปแบบการเรียนการสอน วิธีสอน เทคนิคการสอนต่างๆ ที่ช่วยให้ผู้เรียนบรรลุมาตรฐานและตัวชี้วัดที่กำหนด หลักสำคัญในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ คือ 1.เป็นกิจกรรมที่พัฒนาผู้เรียนไปสู่มาตรฐานและตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ในหน่วยการเรียนรู้ 2.เป็นกิจกรรมที่นำไปสู่การสร้างชิ้นงานและภาระงาน ที่แสดงถึงการบรรลุมาตรฐานและตัวชี้วัดของผู้เรียน 3.เป็นกิจกรรมที่สอดคล้องกับความสามารถและธรรมชาติของผู้เรียน 4.กิจกรรมควรมีความหลากหลายเหมาะสมกับนักเรียนและเนื้อหาสาระการเรียนรู้

เมื่อครูออกแบบการเรียนรู้ครบทั้ง 3 ขั้นตอนแล้วให้นำมาเขียนเรียบเรียงเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่ชัดเจน เพื่อสะดวกต่อการนำไปใช้ ซึ่งมีองค์ประกอบที่สำคัญ ดังนี้

แผนการจัดการเรียนรู้

รายวิชา

ชั้น.....

ชื่อหน่วยการเรียนรู้

ชื่อแผนการจัดการเรียนรู้.....

จำนวนเวลาที่สอน

มาตรฐานการเรียนรู้ / ตัวชี้วัด

การเขียนมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดนั้นมาจากหลักสูตรแกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามระดับชั้นของผู้เรียน โดยเลือกตัวชี้วัดที่ต้องการโดยมีความสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ที่จัดให้ผู้เรียน

ความเข้าใจที่คงทน

การนำเสนอข้อความที่สำคัญที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดขึ้นหลังจากเรียนไปแล้ว ทั้งความรู้และความสามารถที่ต้องการให้ติดตัวผู้เรียนไปตลอด เป็นความเข้าใจที่ลึกซึ้ง

เป้าหมายการเรียนรู้

การเขียนเป้าหมายการเรียนรู้เป็นการระบุพฤติกรรมที่ต้องการให้ผู้เรียนได้รับทั้งด้านความรู้ ทักษะ / กระบวนการ และเจตคติ

สาระการเรียนรู้

การเขียนสาระการเรียนรู้ได้มาจากการวิเคราะห์สาระการเรียนรู้แกนกลาง ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้เรียนต้องเรียนรู้ โดยเรียงเนื้อหาตามลำดับเป็นข้อๆ

ชิ้นงานและภาระงาน

การเขียนหลักฐานหรือร่องรอยการเรียนรู้ โดยกำหนดชิ้นงานหรือภาระงานที่สอดคล้องกับมาตรฐานหรือตัวชี้วัด และความสนใจของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้แสดงออกตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

การวัดและประเมินผล

การวัดและประเมินผลเป็นการตัดสินคุณภาพของชิ้นงานหรือภาระงาน โดยระบุวิธีการวัดและประเมินผล เครื่องมือที่ใช้ และเกณฑ์การวัดและประเมินผล

การจัดกระบวนการเรียนรู้

การเขียนกระบวนการเรียนรู้เป็นการอธิบายขั้นตอนในการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหา ซึ่งครูสามารถจัดกระบวนการเรียนรู้ตามวิธีการสอนแบบต่างๆได้ เช่น การบรรยาย การสาธิต การนิรนัย การอภิปรายกลุ่ม การแสดงละคร การแสดงบทบาทสมมติ การใช้เกม การใช้กรณีตัวอย่าง โดยเน้นวิธีการสอนอย่างมีขั้นตอน

สื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้

การเขียนสื่อการเรียนรู้และแหล่งการเรียนรู้ โดยระบุวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการสอน แหล่งการเรียนรู้ที่ต้องการให้ผู้เรียนไปศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม

ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

แผนการจัดการเรียนรู้ “พยางค์และคำ”

ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๕๘

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

รายวิชา ภาษาไทยพื้นฐาน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง ความรู้เกี่ยวกับหลักภาษา

เวลาเรียน ๑ ชั่วโมง

มาตรฐานการเรียนรู้ / ตัวชี้วัด

ท ๔.๑ ม.๑/๑

มาตรฐาน ท ๔.๑ เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

ตัวชี้วัด ข้อ ๑

อธิบายลักษณะของเสียงในภาษาไทย

เป้าหมายการเรียนรู้

๑. นักเรียนบอกความหมายของคำและพยางค์ได้
๒. นักเรียนระบุจำนวนพยางค์จากคำที่กำหนดได้
๓. นักเรียนเขียนพยัญชนะท้ายพยางค์จากคำที่กำหนดให้
๔. นักเรียนมีระเบียบวินัยในการเรียน

สาระสำคัญ

พยางค์ คือ เสียงที่เปล่งออกมาแต่ละครั้ง ประกอบไปด้วยเสียงพยัญชนะ เสียงสระ และเสียงวรรณยุกต์ จะมีความหมายหรือไม่ก็ได้ ส่วนคำ คือ การนำเสียงพยัญชนะ เสียงสระ และเสียงวรรณยุกต์มาประสมกันทำให้เกิดเสียงและความหมาย คำ จะประกอบไปด้วยคำพยางค์เดียวหรือหลายพยางค์ก็ได้

สาระการเรียนรู้

๑. พยางค์และคำ

๑.๑ ความหมายของพยางค์

๑.๒ ความหมายของคำ

๒. เสียงพยัญชนะท้ายพยางค์

๒.๑ คำในมาตราแม่ ก กา

๒.๒ คำในมาตราตัวสะกด แม่ กก กต กน กบ เกว เกย กม

การจัดกระบวนการเรียนรู้

ขั้นนำ

๑. ให้ผู้เรียนพิจารณาภาพสัตว์ชนิดต่างๆ บนกระดานหน้าชั้นเรียน

คำถามพัฒนาการคิด

- ๑) ภาพสัตว์ที่ปรากฏมีชื่อว่าอะไรบ้าง
 - ๒) สัตว์ที่ปรากฏข้างต้น แต่ละชื่อ นักเรียนเปล่งเสียงออกมากี่ครั้ง
 - ๓) นักเรียนคิดว่าเสียงที่เปล่งออกมาแต่ละครั้งเรียกว่าอะไร
๒. ผู้สอนอธิบายเพิ่มเติมแล้วเชื่อมโยงเข้าสู่บทเรียนเรื่อง “พยางค์และคำ”

ขั้นสอน

๑. ให้ผู้เรียนทำกิจกรรมการเรียนรู้ที่ ๑ ตอนที่ ๑ จากใบงาน จากนั้นให้ผู้เรียนอาสาสมัคร ๒-๓ คน นำเสนอผลการทำกิจกรรม ผู้สอนและผู้เรียนช่วยกันพิจารณาความถูกต้องเหมาะสม
๒. ให้ผู้เรียนฟังการบรรยายประกอบสื่อการสอน เรื่อง พยางค์และคำ จากนั้นให้ผู้เรียนอาสาสมัคร ๓-๔ คน ตอบคำถามจากเรื่องที่ศึกษา ผู้สอนและผู้เรียนช่วยกันพิจารณาความถูกต้องและเหมาะสม

คำถามพัฒนาการคิด

- ๑) พยางค์เกิดจากการประสมของหน่วยเสียงใดบ้าง
 - ๒) “พยางค์” แตกต่างจาก “คำ” อย่างไร
 - ๓) เหตุใด แม่ ก กา จึงไม่ปรากฏพยัญชนะท้ายพยางค์
 - ๔) คำ ๑ คำ จำเป็นต้องมีตัวสะกดหรือพยัญชนะท้ายพยางค์หรือไม่ เพราะเหตุใด
๓. แบ่งกลุ่มผู้เรียนออกเป็น ๒ กลุ่ม ให้แต่ละกลุ่มเล่นเกม “แข่งกันนับลำดับให้ถูก” โดยส่งตัวแทนกลุ่มละ ๒ คน ช่วยกันนับจำนวนพยางค์แต่ละคำว่ามีเท่าใด แล้วเรียงลำดับคำที่มีพยางค์จากน้อยไปหามาก กลุ่มที่เรียงลำดับเสร็จก่อนจะเป็นผู้ชนะ และได้รับรางวัล
๔. ให้ผู้เรียนอาสาสมัคร ๓-๔ คน ยกตัวอย่างคำที่เป็นชื่อของ คน สัตว์ หรือ สิ่งของ โดยเขียนบนกระดานหน้าชั้นเรียน จากนั้นให้ผู้เรียนอาสาสมัคร ๒-๓ คน เขียนเสียงพยัญชนะท้ายพยางค์ของคำที่เพื่อนยกตัวอย่าง ผู้สอนและผู้เรียนช่วยกันพิจารณาความถูกต้องเหมาะสม

ขั้นสรุป

๑. ให้ผู้เรียนช่วยกันสรุปสาระสำคัญของเรื่อง “พยางค์และคำ”
- ในประเด็นต่อไปนี้

- ๑) ความหมายของพยางค์และคำ
- ๒) เสียงพยัญชนะท้ายพยางค์

๒. ให้ผู้เรียนทำกิจกรรมการเรียนรู้ในใบงานที่ ๑ ตอนที่ ๒

สื่อการเรียนรู้

๑. ภาพสัตว์ชนิดต่างๆ
๒. บัตรคำ
๓. ใบกิจกรรมการเรียนรู้

การวัดและการประเมิน

การวัดประเมินผล

๑. สังเกตและบันทึกพฤติกรรมการเรียนรู้รายบุคคล
๒. สังเกตและบันทึกพฤติกรรมการเรียนรู้การทำงานกลุ่ม
๓. พิจารณาการตอบคำถาม
๔. ตรวจและประเมินใบงาน

เครื่องมือวัดและประเมินผล

๑. แบบบันทึกพฤติกรรมการเรียนรู้รายบุคคล
๒. แบบบันทึกพฤติกรรมการเรียนรู้การทำงานกลุ่ม
๓. คำถามพัฒนาการคิด
๔. ใบงาน

แหล่งการเรียนรู้

ฐะปะนีย์ นาครทรรพ และคณะ. (๒๕๓๕). หนังสือภาษาไทย รายวิชา ท ๑๐๑-ท๑๐๒

บันไดภาษา ๑. กรุงเทพมหานคร: อักษรเจริญทัศน์.

บรรเทา กิตติศักดิ์. (๒๕๓๖). หนังสือเรียนภาษาไทย ท ๐๗๑ หลักภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษา

ตอนปลาย. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช

บันทึกหลังการสอน

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ ผู้สอน
(.....)

ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้แบบย้อนกลับ

แผนการจัดการเรียนรู้ “การเขียนพรรณนาโวหาร”

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง เขียนดีมีคุณค่า

เวลาเรียน 2 ชั่วโมง

มาตรฐานการเรียนรู้ / ตัวชี้วัด

ท ๒.๑ ม.๔-๖/๑ , ม.๔-๖/๕ , ม.๔-๖/๘

มาตรฐาน ท ๒.๑ ใช้กระบวนการเขียนเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่างๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาค้นคว้าอย่างมีประสิทธิภาพ

ตัวชี้วัด ข้อ ๑

เขียนสื่อสารในรูปแบบต่างๆได้ตรงตามวัตถุประสงค์ โดยใช้ภาษาเรียบเรียงถูกต้อง มีข้อมูลและสาระสำคัญชัดเจน

ตัวชี้วัด ข้อ ๕

ประเมินงานเขียนของผู้อื่น แล้วนำมาพัฒนางานเขียนของตนเอง

ความเข้าใจที่คงทน

พรรณนาโวหาร เป็นการบรรยายความโดยละเอียด เขียนจากความรู้สึกของผู้เขียนเพื่อให้ผู้อ่านเกิดความประทับใจ เกิดจินตนาการ เกิดความสะเทือนอารมณ์คล้ายตามผู้เขียนเห็นภาพพจน์ชัดเจน เกิดความรู้สึก เกิดมโนภาพ

เป้าหมายการเรียนรู้

๑. นักเรียนบอกความหมายของพรรณนาโวหารได้
๒. นักเรียนอธิบายลักษณะสำคัญของพรรณนาโวหารได้
๓. นักเรียนเขียนพรรณนาโวหารได้
๔. นักเรียนประเมินคุณค่างานเขียนได้

สาระการเรียนรู้

๑. ความหมายของพรรณนาโวหาร
๒. ลักษณะสำคัญของพรรณนาโวหาร
๓. หลักการเขียนพรรณนาโวหาร
๔. ตัวอย่างพรรณนาโวหาร
๕. การประเมินคุณค่างานเขียน

ชิ้นงานและภาระงาน

๑. การเขียนพรรณนาโวหาร
๒. แบบฝึกหัดการใช้พรรณนาโวหาร

การวัดและประเมินผล

เกณฑ์การประเมินการเขียนพรรณนาโวหาร

องค์ประกอบที่ ประเมิน	ระดับคุณภาพของผลงานหรือการปฏิบัติ			
	1 ต้องปรับปรุง	2 ผ่าน	3 ดี	4 ดีมาก
เนื้อหา	การเลือกใช้คำยังไม่ถูกต้อง เหมาะสม สื่อ ความหมายได้ไม่ ชัดเจน	การเลือกใช้คำได้ถูกต้อง สื่อความหมายได้ เนื้อหา ความสัมพันธ์ ต่อเนื่อง	การเลือกใช้คำได้ถูกต้อง สื่อความหมายได้ ชัดเจน เนื้อหา ความสัมพันธ์ ต่อเนื่อง มีการใช้ กลวิธีการเขียน	การเลือกใช้คำได้ถูกต้อง เหมาะสม สื่อ ความหมายได้ ชัดเจน เนื้อหา ความสัมพันธ์ ต่อเนื่อง และใช้ กลวิธีการเขียนใน แต่ละย่อหน้าทำให้ เกิดความน่าสนใจ อย่างยิ่ง
ความคิดสร้างสรรค์	เขียนลำดับ ความคิดได้ตรง ประเด็น	เขียนลำดับ ความคิดได้ตรง ประเด็น	เขียนได้อย่าง สร้างสรรค์ ลำดับ ความคิดได้ตรง ประเด็น	เขียนได้อย่าง สร้างสรรค์ดีมาก ลำดับความคิดได้ ตรงประเด็น
สำนวนภาษา	ใช้สำนวนภาษาที่ ไม่เป็นภาษา มาตรฐาน เช่น ภาษาระดับกันเอง ภาษาระดับ สนทนา การร้อย เรียงประโยคไม่ ราบรื่น	ใช้สำนวน ภาษาระดับกึ่ง ทางการ	ใช้สำนวนภาษา มาตรฐาน เป็น ภาษาระดับ ทางการและร้อย เรียงประโยคได้ อย่างราบรื่น	ใช้สำนวนภาษา มาตรฐาน เป็น ภาษาระดับ ทางการและร้อย เรียงประโยคได้ อย่างราบรื่น เลือกสรรคำมาใช้ อย่างไพเราะ เหมาะสม

เกณฑ์การประเมินการผ่าน

คะแนน	คุณภาพ	ผลประเมิน
10-12	ดีมาก	ผ่าน
8-9	ดี	ผ่าน
6-7	พอใช้	ผ่าน
0-5	ควรปรับปรุง	ไม่ผ่าน

๒ . แบบฝึกหัดที่ ๑ การใช้พรรณนาโวหาร จำนวน ๑ ข้อ ประเมินการอ่านข้อความและขีดเส้นใต้ข้อความที่เขียนด้วยพรรณนาโวหาร ตอบถูกทุกข้อประเมินผ่าน

การจัดกระบวนการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ ๑

กิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน

ผู้สอนนำรูปภาพดวงอาทิตย์กำลังจะลับขอบฟ้าให้ผู้เรียนดู และสนทนาถึงความงดงามจากรูปภาพ เพื่อโยงเข้าสู่บทเรียนเรื่อง การเขียนเรียงความโดยใช้พรรณนาโวหาร

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

๑. กำหนดให้ผู้เรียนเข้าห้องสมุดและผู้สอนแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนทราบ เพื่อศึกษาลักษณะสำคัญของพรรณนาโวหาร หลักการเขียนพรรณนาโวหาร

๒. ผู้สอนให้ผู้เรียนแบ่งกลุ่มตามเลขที่ในบัญชีรายชื่อของห้องเรียน เป็น ๕ กลุ่มกลุ่มละ ๕ คน จำนวน ๔ กลุ่ม กลุ่มละ ๖ คน จำนวน ๑ กลุ่ม คัดเลือกประธานกลุ่ม ผู้เรียนตัวแทนกลุ่มนำเสนอผลงาน และเลขานุการกลุ่มทำหน้าที่จดบันทึกงาน

๓. ผู้เรียนทุกกลุ่มศึกษาใบความรู้ที่ ๔ เรื่อง การเขียนพรรณนาโวหาร หลักการเขียนพรรณนาโวหาร และตัวอย่างพรรณนาโวหาร ให้ผู้เรียนช่วยกันสรุปใบความรู้ เลขานุการกลุ่มจดบันทึก ผู้เรียนตัวแทนกลุ่ม ๒ – ๓ กลุ่มนำเสนอผลงานหน้าห้องเรียน

๔. ผู้เรียนแต่ละกลุ่มแข่งขันกันค้นข้อความพรรณนาโวหารจากหนังสือ การ์ตูน เรื่องสั้น สารคดี หรือนิตยสารในห้องสมุด ภายในเวลา ๒๐ นาที โดยผู้เรียนตัวแทนกลุ่มทุกกลุ่มมาสลับกันนำเสนอผลงานหน้าห้องที่ละกลุ่ม ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันวิเคราะห์หลักการเขียนพรรณนาโวหารจากตัวอย่างที่นำมาเสนอ เพื่อสรุปเป็นความรู้ของผู้เรียน

๕. ผู้สอนชมเชยผู้เรียนกลุ่มที่ค้นข้อความพรรณนาโวหารได้หลายข้อความและถูกต้องมากที่สุด

กิจกรรมรวบยอด

ผู้เรียนและผู้สอนช่วยกันสรุปลักษณะของพรรณนาโวหาร และหลักการเขียนพรรณนาโวหาร ผู้เรียนจดบันทึกลงสมุด พร้อมทั้งทำแบบฝึกหัดการใช้พรรณนาโวหารลงในใบงานกิจกรรมที่ ๑ เพื่อทบทวนความเข้าใจเรื่องการเขียนพรรณนาโวหาร ซึ่งในใบงานจะให้ผู้เรียนอ่านข้อความและขีดเส้นใต้ข้อความที่เขียนด้วยพรรณนาโวหาร ภายในเวลา ๑๐ นาที

ชั่วโมงที่ ๒

กิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน

ผู้สอนสนทนาซักถามสถานที่ท่องเที่ยวในประเทศไทยที่ผู้เรียนเคยไปเที่ยวมาแล้วให้อธิบายถึงสถานที่ดังกล่าว พร้อมทั้งซักถามผู้เรียนว่าเห็นภาพของสถานที่ดังกล่าวชัดเจนหรือไม่ แล้วโยงเข้าสู่บทเรียนเรื่องพรรณนาโวหาร

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

๑. ผู้สอนนำตัวอย่างภาพของทะเลยามพระอาทิตย์ตกดินมาให้ผู้เรียนดู และสาธิตการใช้ถ้อยคำพรรณนาโวหาร บรรยายความอย่างละเอียดโดยใช้โวหารเปรียบเทียบเพื่อให้เห็นภาพที่ชัดเจน พร้อมทั้งเขียนข้อความดังกล่าวบนกระดาน

๒. ผู้เรียนเข้ากลุ่มย่อย กลุ่มละ ๕-๗ คน เพื่อทำกิจกรรมร่วมกัน โดยผู้สอนนำภาพสถานที่จำนวน ๑ ภาพ มาให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มดู เพื่อฝึกเขียนพรรณนาโวหาร บรรยายความโดยละเอียด เพื่อให้ผู้อ่านเกิดจินตนาการเห็นภาพพจน์ชัดเจน เกิดความรู้สึกร่วมด้วยโดยเขียนลงในแผ่นชาร์ตที่ครูเตรียมไว้ กำหนดเวลา ๑๐ นาที ผู้สอนสุ่มผู้เรียนจำนวน ๒-๓ กลุ่มมานำเสนอหน้าชั้นเรียนพร้อมพิจารณาความถูกต้อง

๓. ผู้สอนนำภาพสถานที่จำนวน ๕ ภาพมาติดไว้หน้าชั้นเรียน เพื่อให้ผู้เรียนเลือกภาพจำนวน 1 ภาพ แล้วนำมาเขียนข้อความพรรณนาโวหารเกี่ยวกับธรรมชาติในภาพดังกล่าวภายในเวลา ๓๐ นาที

๔. เมื่อผู้เรียนเขียนเสร็จแล้วให้แลกเปลี่ยนผลงานกับเพื่อน เพื่อประเมินคุณค่างานเขียนโดยพิจารณาตามเกณฑ์ประเมินการเขียนพรรณนาโวหาร เพื่อนให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนเพื่อปรับปรุงแก้ไขผลงานให้ดีขึ้น ก่อนลงผู้สอนต่อไป

กิจกรรมรวบยอด

ผู้เรียนและผู้สอนช่วยกันสรุปวิธีเขียนความเรียงโดยใช้พรรณนาโวหารและแนวทางในการประเมินคุณค่างานเขียน พร้อมจดบันทึกลงสมุด

สื่อการเรียนการสอน

๑. รูปภาพอาทิตย์กำลังจะตกดินและรูปภาพสถานที่ต่างๆจำนวน 6 ภาพ
๒. ใบความรู้ที่ ๑ เรื่อง การเขียนพรรณนาโวหาร
๓. ใบงานกิจกรรมที่ ๑ เรื่อง ท้องทุ่งอันงดงามในความทรงจำ
๔. หนังสือการ์ตูน เรื่องสั้น สารคดี หรือนิตยสาร

บันทึกหลังการสอน

.....

.....

ลงชื่อ ผู้สอน
(.....)

รูปภาพดวงอาทิตย์กำลังจะลับขอบฟ้า

พระอาทิตย์ใกล้ตกดินแล้ว แสงของมันเริ่มลดความร้อนแรงลงจนมองเห็นเป็นสีส้มปนระคนกับสีเหลืองทองสาดส่องสะท้อนกับท้องทะเลที่พลัวไหวไปกับกระแสนลม เรือหาปลาจอดนิ่งสงบเวลาออกไปทำหน้าที่ของมันในยามค่ำคืน บรรยากาศในเวลานี้ช่างเงียบเหงาว้าเหว่เหลือเกิน

ใบความรู้ที่ ๑

การเขียนพรรณนาโวหาร

พรรณนาโวหาร หมายถึง การเขียนที่สอดแทรกอารมณ์ความรู้สึกของผู้เขียน เพื่อให้ผู้อ่านเกิดความซาบซึ้ง ประทับใจ มีความรู้สึกคล้อยตามไปกับผู้เขียน เช่น การเขียนพรรณนาอารมณ์ความรู้สึก รัก หลง โกรธ เกลียด เศร้า เป็นต้น โดยเลือกใช้ถ้อยคำที่ไพเราะเห็นภาพพจน์ได้ง่าย เพื่อโน้มน้าวอารมณ์ผู้อ่านให้คล้อยตามและเกิดความรู้สึกประทับใจ

ลักษณะเนื้อความในพรรณนาโวหารโดยทั่วไปประกอบด้วย

๑. ชมความงามของธรรมชาติและสถานที่
๒. สรรเสริญคุณงามความดีของบุคคล
๓. รำพันความรู้สึกในใจ
๔. เล่นสำนวนถ้อยคำและความหมายให้ไพเราะกินใจ

หลักการเขียนพรรณนาโวหาร มีดังนี้ คือ

๑. ใช้ถ้อยคำที่เลือกสรรแล้ว เพื่อสื่อความหมายและอารมณ์ความรู้สึกที่ชัดเจน
๒. เขียนใจความควรเน้นให้เกิดภาพพจน์ เกิดอารมณ์ความรู้สึกร่วมไปกับผู้เขียน
๓. ใช้ภาพพจน์หรืออุปมาโวหาร เพื่อให้ได้อารมณ์ความรู้สึกหรือเกิดจินตนาการคล้อยตาม

ตัวอย่างพรรณนาโวหาร

“อากาศยามเช้าในสวนของคฤหาสน์บนดินทราย... ดุสดไส ผีเสื้อแสนสวย กรีดปีกกระยับในแสงแดดอ่อนยามเช้า จากดอกหนึ่งไปที่ดอกไม้นานาพันธุ์อีกหลายๆ ดอกสีของกุหลาบปักกิ่ง ... แดงสดสว่างจ้าตัดกับสีเขียวสดของสนามหญ้า ประกายของน้ำค้างต้องแดดวาววับราวกับอัญมณีเรียงรายอยู่บนพื้นสนาม”

(ที่มา ซอยเดียวกัน : วาณิช จรุงกิจอนันต์)

มองไปทางหัวเลี้ยวแม่คงคา เห็นกรุงโกสัมพีนครงดงามมาก เห็นกำแพงปราการบ้านเมือง
สลัปล้าง ดูเป็นลวดหลั่น มีเชิงเทิน ทำน้ำ ทำเรือ ต้องแสงแดดในเวลาอัสดงดูประหนึ่งว่าเป็น
เมืองทอง ส่วนยอดปราสาทเป็นทองแท้ ก็ส่องแสงดูดังว่ามีอาทิตย์อยู่หลายดวงควนสีดำแดง
พลุ่งๆ ขึ้น จากลานเทวสถาน ถัดลงไปข้างล่างริมฝั่งน้ำเห็นควนสีเขียวอ่อน ลอยขึ้น มาจากอสุภ
ที่กำลังเผาในลำน้ำอันศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งฉายเงาแห่งสถานที่ต่างๆ ลงไปเห็นกระเพื่อมๆ มีเรือน้อย
ใหญ่นับไม่ถ้วน มีใบและธงทิวสีต่าง ๆ แลดูงามตา

ใบงานที่ ๑

คำชี้แจง ให้ผู้เรียนอ่านข้อความ แล้วขีดเส้นใต้ข้อความที่ใช้พรรณนาโวหาร

ท้องทุ่งอันงดงามในความทรงจำ

แม้ว่าโลกจะกำลังเปลี่ยนแปลงไปในทุกวันจนทำให้หลาย ๆ แผ่นดินทั้งงดงามต้องแห้งแล้งไปแล้ว
แต่ผืนดินที่นิตยวิคูนเคยมาตั้งแต่เด็กนั้นยังงดงามอย่างยิ่งทั้งในความทรงจำและในปัจจุบัน เหมือนกับภาพ
ที่ชื่อ ทำนา ที่เราได้เห็นปุยมะเขือที่ถูกย้อมสีด้วยสีลูกกวาด ลอยเอื่อยอยู่เต็มท้องฟ้าสีฟ้าใส เน้นเขาเตี้ยๆ นั้น
โอบล้อมผืนนาที่ชุ่มฉ่ำไปด้วยน้ำในทุกแปลง แสงแดดที่ส่องลงมาสะท้อนให้เห็นผิวน้ำวิบวับอยู่ระหว่างผืน
ดิน และต้นกล้าระยิบระยับอยู่ตรงโน้นตรงนี้ทั่วทุกผืนนา

ศิลปินใช้เทคนิคการใช้เกรียงปาดสีลงบนผ้าใบ จึงทำให้เกิดน้ำหนักและพื้นผิวที่น่าตื่นตาตื่นใจ
เราเห็นผืนดินที่ถูกพลิกขึ้นมาอยู่ในนาสองแปลง ทั้งสีส้มและพื้นผิวที่เนื้อสีถูกปาดลงไปทำให้เรารู้สึกได้ถึง
ความหนาหนักของก้อนดิน และมันคงจะหยุ่นยวบยามที่เหยียบย่างลงไปทุกๆ ก้าว นาแปลงข้างๆ นั้นสด
เขียวขจีด้วยสีเขียวสดของต้นกล้าที่หวานไว้ และอีกไม่นานมันก็ถูกถอนออกมาเพื่อปักชำลงในนา และ
เติบโตขึ้นเป็นต้นข้าวขึ้นหนาเต็มท้องทุ่ง

(ที่มา ท้องทุ่งอันงดงามในความทรงจำ: ภูโพนม)

เฉลยคำตอบใบงานที่ ๑

ท้องทุ่งอันงดงามในความทรงจำ

แม้ว่าโลกจะกำลังเปลี่ยนแปลงไปในทุกวันจนทำให้หลาย ๆ แผ่นดินที่งดงามต้องแห้งแล้งไปแล้ว แต่ผืนดินที่นันทวิคูนเคยมาตั้งแต่เด็กนั้นยังงดงามอย่างยิ่งทั้งในความทรงจำและในปัจจุบัน เหมือนกับภาพที่ชื่อ ทำนา ที่เราได้เห็น ปุยมะเข้ที่ถูกย้อมสีด้วยสีลูกกวาด ลอยเอื่อยอยู่เต็มท้องฟ้าสีฟ้าใส เนินเขาเตี้ย ๆ นั้นโอบล้อมผืนนาที่ชุ่มฉ่ำไปด้วยน้ำในทุกแปลง แสงแดดที่ส่องลงมาสะท้อนให้เห็นผิวน้ำวิบวับอยู่ระหว่างผืนดิน และต้นกล้าระยิบระยับอยู่ตรงโน้นตรงนี้ทั่วทุกผืนนา

ใช้เทคนิคการใช้เกรียงปาดสีลงบนผ้าใบ จึงทำให้เกิดน้ำหนักและพื้นผิวที่น่าตื่นตาตื่นใจ เราเห็นผืนดินที่ถูกพลิกขึ้นมาอยู่ในนาสองแปลง ทั้งสีส้มและพื้นผิวที่เนื้อสีถูกปาดลงไปทำให้เรารู้สึกได้ถึงความหนาหนักของก้อนดิน และมันคงจะหย่นยวบยามที่เหยียบย่างลงไปทุก ๆ ก้าว นาแปลงข้าง ๆ นั้นสดเขียวขจีด้วยสีเขียวสดของต้นกล้าที่หวานไว้ และอีกไม่นานมันก็จะถูกถอนออกมาเพื่อปักชำลงในนา และเติบโตขึ้นเป็นต้นข้าวขึ้นหนาเต็มท้องทุ่ง

(ที่มา ท้องทุ่งอันงดงามในความทรงจำ: ภูโพนม)

แผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการเรียนรู้ตามแนวคิด รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีผู้คิดค้นไว้ จะเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้สอนหลีกเลี่ยงการเป็นผู้บอกความรู้แก่ผู้เรียนโดยตรง แต่จะจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมตามกระบวนการเรียนรู้ต่าง ๆ อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ (อาภรณ์ ใจเที่ยง, 2553) ตัวแผนการจัดการเรียนรู้ที่นำกระบวนการสืบสอบ (inquiry method) มาพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน

พิมพันธ์ เดชะคุปต์ และพะเยาว์ ยินดีสุข (2561: 45) และสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (2555: 32) กล่าวว่า กระบวนการสืบสอบเป็นรูปแบบการสอนที่น่าสนใจ และสามารถใช้ได้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ มีขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นสร้างความสนใจ (engagement) เป็นขั้นที่กระตุ้นให้นักเรียนมีแรงจูงใจในการสร้างบทเรียน โดยการใช้คำถามของครูและนักเรียนเป็นผู้ระบุปัญหาที่สนใจศึกษา
2. ขั้นสำรวจและค้นหา (explanation) เป็นขั้นที่นักเรียนต้องกำหนดแนวทางในการรวบรวมข้อมูล เพื่อตั้งสมมติฐาน โดยจินตนาการวิธีแก้ปัญหา แล้วเลือกวิธีแก้ปัญหาที่ดีที่สุดเพื่อหาแนวทางแก้ไข

3. ขั้นอธิบายและลงข้อสรุป (explanation) เป็นขั้นที่นักเรียนนำข้อมูลจากการสำรวจ การวิเคราะห์ แผลผล สรุปผล และนำเสนอผลที่ได้ โดยนักเรียนจะสร้างสรรค์ผลผลิตตามขั้นตอนที่วางแผนไว้ ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนระหว่างครูกับนักเรียน และนักเรียนกับนักเรียนด้วยกัน

4. ขั้นขยายความรู้ (elaboration) เป็นขั้นที่นักเรียนนำความรู้ที่ได้ไปใช้เชื่อมโยงกับความรู้เดิม หรือนำแนวคิดที่ได้ค้นคว้าเพิ่มเติมไปอธิบายเหตุการณ์ที่ทำให้เกิดความรู้ที่กว้างขึ้น โดยนักเรียนจะสร้างสรรค์ผลผลิตตามขั้นตอนที่ได้วางแผนไว้

5. ขั้นประมวลผล (evaluation) เป็นขั้นสุดท้าย โดยนักเรียนจะประเมินการเรียนรู้ ในด้านกระบวนการปฏิบัติและผลงาน ซึ่งนักเรียนจะต้องปรับปรุงกระบวนการออกแบบขั้นตอนการปฏิบัติจนถึงผลงานของกลุ่ม แล้วอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ซึ่งอาจเกิดปัญหาใหม่ ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ใหม่ได้

ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้กระบวนการสืบสอบ

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 การอ่านประกาศ

เวลาเรียน 2 ชั่วโมง

ความคิดรวบยอด

ประกาศ หมายถึง ข้อความที่แจ้งเรื่องราวให้ผู้อื่นทราบ โดยทั่วไปแบ่งประกาศเป็น 2 ประเภท คือประกาศที่เป็นทางการ และประกาศที่ไม่เป็นทางการ โดยจุดมุ่งหมายของการอ่านประกาศ คือ อ่านเพื่อรับทราบ และอ่านเพื่อนำไปปฏิบัติ ทั้งนี้ประกาศรับสมัครงานและประกาศที่ต้องแจ้งให้ทราบ เป็นบทอ่านทั่วไปที่มีเนื้อหาใกล้ตัวและเหมาะสมกับช่วงวัยของผู้เรียน ในการอ่านและพิจารณาประกาศ ควรพิจารณาเกี่ยวกับเนื้อหา จุดประสงค์ ความน่าเชื่อถือ และสิ่งที่ได้จากการอ่าน หากผู้เรียนสามารถเข้าใจเรื่องราวและสาระของประกาศที่อ่าน สามารถตีความ แปลความ วิเคราะห์ ประเมินประกาศที่อ่าน และนำผลการอ่านไปใช้ รวมทั้งการสะท้อนแสดงความคิดเห็นต่อประกาศที่อ่านได้ ส่งผลให้ผู้เรียนมีความสามารถในการรู้เรื่องการอ่านจากประกาศ

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. นักเรียนสามารถระบุความหมายของคำและสาระสำคัญจากการอ่านประกาศได้
2. นักเรียนสามารถแปลความ ตีความ ระบุวัตถุประสงค์ของผู้เขียน อ้างอิงและเชื่อมโยงสาระที่อ่านจากการอ่านประกาศได้
3. นักเรียนสามารถพิจารณาคูณค่า ประเมินความน่าเชื่อถือ และแสดงความคิดเห็นโต้แย้งจากการอ่านประกาศได้

สาระการเรียนรู้

1. ความหมายของประกาศ
2. จุดมุ่งหมายของการอ่านประกาศ
3. ประเภทของประกาศ
4. หลักการอ่านประกาศ
5. หลักการวิเคราะห์และแสดงความคิดเห็นจากการอ่านประกาศ

ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามกระบวนการสืบสอบ (5E)	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้
ขั้นที่ 1 สร้างความสนใจ (engagement)	1.1 ครูแจกชุดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องการอ่านตามกระบวนการสืบสอบ (5E) เล่มที่ 2 การอ่านประกาศให้กับนักเรียน โดยชุดกิจกรรมเป็นรูปแบบออนไลน์ 1.2 นักเรียนศึกษาคำชี้แจงการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องการอ่านสำหรับนักเรียนและแผนผังขั้นตอนการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง การอ่าน 1.3 นักเรียนทำกิจกรรมที่ 2 เกมกระตุ้นพลังคิด เรื่อง การอ่านประกาศ ลักษณะของกิจกรรมเป็นเกมตอบคำถามแบบเลือกตอบเกี่ยวกับการรู้เรื่องการอ่านประกาศ จำนวน 10 ข้อ ใช้งานผ่านเว็บไซต์ Wordwall โดยให้นักเรียนใช้โทรศัพท์มือถือแบบสมาร์ทโฟนหรือแท็บเล็ตสแกนคิวอาร์โค้ดหน้าชุดกิจกรรมที่ครูสร้างขึ้นเพื่อเข้าร่วมกิจกรรม 1.4 เมื่อทำกิจกรรมที่ 1 เกมกระตุ้นพลังคิด เสร็จเรียบร้อยแล้วจากนั้นครูให้นักเรียนร่วมกันเสนอประเด็นที่สนใจศึกษาเกี่ยวกับการอ่านประกาศ โดยใช้งานผ่านระบบ Google Meet พร้อมทั้งบันทึกลงในกิจกรรมที่ 1 เกมกระตุ้นพลังคิด โดยครูยกตัวอย่าง

ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามกระบวนการสืบสอบ (5E)	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้
	การตั้งประเด็นศึกษา ดังนี้ หลักการวิเคราะห์และแสดงความคิดเห็นจาก การอ่านประกาศมีอะไรบ้าง
ขั้นที่ 2 สืบหาและค้นหา (explanation)	2.1 นักเรียนทำกิจกรรมที่ 2 นักสืบเยาวชน โดยครูและนักเรียนร่วมกันกำหนดแนวทางการสำรวจ ตรวจสอบ และกำหนดทางเลือกที่เหมาะสมในการสืบสอบประเด็นที่สนใจศึกษาจากกิจกรรมที่ 1 เกมกระตุ้นพลังคิด 2.2 ครูแนะนำให้นักเรียนศึกษาความรู้ เรื่อง การอ่านประกาศ จากหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-Book) ที่ครูสร้างขึ้น โดยให้นักเรียนใช้โทรศัพท์มือถือแบบสมาร์ทโฟนหรือแท็บเล็ตสแกนคิวอาร์โค้ดหน้าชุดกิจกรรมที่ครูกำหนด
ขั้นที่ 3 อธิบายและลงข้อสรุป (explanation)	3.1 นักเรียนนำข้อมูลจากการสำรวจ การวิเคราะห์ แผลผลและสรุปผลตามประเด็นที่สนใจศึกษา ทั้งหมด 4 ประเด็น โดยบันทึกคำตอบของตนเองลงในชุดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องการอ่านกิจกรรมที่ 2 นักสืบเยาวชน เรื่อง การอ่านประกาศ 3.2 นักเรียนร่วมกันแลกเปลี่ยนคำตอบที่ได้จากการทำชุดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องการอ่าน กิจกรรมที่ 2 นักสืบเยาวชน จากนั้นร่วมกันตรวจสอบความถูกต้อง และสรุปคำตอบที่ได้เพื่อให้เป็นแนวทางเดียวกัน โดยครูเป็นผู้ตรวจสอบความถูกต้อง และชี้แนะแนวทางกลวิธีในการอ่านสำรวจและค้นหาคำตอบเพิ่มเติม
ขั้นที่ 4 ขยายความรู้ (elaboration)	4.1 นักเรียนนำความรู้ที่ได้ไปใช้เชื่อมโยงกับความรู้เดิม โดยการทำกิจกรรมที่ 3 การรู้เรื่องการอ่านประกาศ ให้นักเรียนอ่านบทความที่กำหนดให้แล้วตอบคำถาม โดยรูปแบบคำถาม มีดังนี้

ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามกระบวนการสืบสอบ (5E)	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้
	4.1.1 คำถามให้เลือกตอบ ให้นักเรียนทำเครื่องหมายวงกลมล้อมรอบตัวเลขหน้าคำตอบที่ถูกต้อง 4.1.2 คำถามที่เขียนตอบสั้น ๆ ให้นักเรียนเขียนตอบสั้น ๆ ลงในช่องว่างที่เตรียมไว้ในข้อสอบ โดยเขียนเป็นตัวหนังสือ ตัวเลข อารบิกหรือเครื่องหมายตามที่คำถามกำหนด 4.1.3 คำถามให้อธิบายคำตอบหรือให้เหตุผลประกอบคำตอบ ให้นักเรียนเขียนอธิบายหรือเขียนเหตุผลประกอบ 4.1.4 คำถามที่มีคำตอบถูกต้องหลายคำตอบ ให้นักเรียนตอบคำถามที่เกิดจากการเชื่อมโยงความคิดของตนกับถ้อยความที่อ่านอย่างสมเหตุผล 4.2 นักเรียนลงมือทำกิจกรรมที่ 3 การรู้เรื่องการอ่านประกาศ ประกอบด้วย บทอ่าน 2 เรื่อง ได้แก่ (1) ป้ายประกาศในซูเปอร์มาเก็ต และ (2) ประกาศรับสมัครงานเจ้าหน้าที่แนะนำโปรแกรม ชันทรู เรื่องละ 5 ข้อ รวมทั้งหมด 10 ข้อ 4.3 นักเรียนร่วมกันแลกเปลี่ยนคำตอบที่ได้จากการทำชุดกิจกรรมการรู้เรื่องการอ่าน กิจกรรมที่ 3 การรู้เรื่องการอ่านวรรณกรรม จากนั้นร่วมกันวิเคราะห์ เปรียบเทียบ และสรุปคำตอบที่ได้เพื่อให้เป็นแนวทางเดียวกัน โดยครูเป็นผู้ให้คำแนะนำ และตรวจสอบความถูกต้อง
ขั้นที่ 5 ประมวลผล (evaluation)	5.1 นักเรียนทำกิจกรรมที่ 4 ระดมพลั้งคิด โดยให้นักเรียนเลือกบทอ่านที่ประทับใจ 1 เรื่องจากการทำกิจกรรมที่ 3 การรู้

ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้ตามกระบวนการสืบสอบ (5E)	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้
	เรื่องการอ่าน จากนั้นให้นักเรียนเขียนสรุปสาระสำคัญ ดีความ และประเมินค่าเรื่องที่อ่าน ตามประเด็นที่ครูกำหนดให้ ดังนี้ 5.1.1 ชื่อเรื่อง 5.1.2 ชื่อผู้ประกาศ 5.1.3 สาระสำคัญ 5.1.4 จุดมุ่งหมาย 5.1.5 ความรู้ที่ได้ 5.1.6 การนำไปใช้ 5.2 นักเรียนทำแบบทดสอบวัดความสามารถการรู้การอ่านจาก ประกาศ เรื่อง การบริจาคโลหิต เป็นแบบทดสอบแบบเลือกตอบ จำนวน 2 ข้อ แบบเขียนตอบสั้น ๆ จำนวน 1 ข้อ แบบเขียนตอบ แบบเปิด 2 ข้อ รวมทั้งหมด 5 ข้อ 5.3 ครูแจ้งผลคะแนนการทำแบบทดสอบ และแนะนำสิ่งที่ต้อง ปรับปรุง จากนั้นครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นเกี่ยวกับการรู้เรื่องการอ่านตามกระบวนการสืบสอบ เพื่อสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ใหม่ได้

สื่อการเรียนรู้

1. ชุดกิจกรรมการรู้เรื่องการอ่านตามกระบวนการสืบสอบ (5E) เล่มที่ 2 การอ่านประกาศ
2. โปรแกรม Google Meet

การวัดและประเมินผล

เครื่องมือ

1. แบบทดสอบประเมินความสามารถการอ่าน
2. แบบบันทึกพฤติกรรมนักเรียนระหว่างการจัดการเรียนรู้

สิ่งที่ต้องการวัด

ความสามารถในการอ่าน

เกณฑ์การประเมิน

ผลการประเมินความสามารถการอ่าน ร้อยละ 60 ขึ้นไป ถือว่าผ่าน

บทสรุป

แผนการจัดการเรียนรู้เป็นขั้นตอนสำคัญในการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติในชั้นเรียนและเป็นสิ่งที่ต้องเตรียมการไว้ล่วงหน้า เพื่อให้การจัดการเรียนรู้บรรลุจุดมุ่งหมาย แผนการจัดการเรียนรู้จึงเปรียบเสมือนคู่มือส่วนตัวของครูที่จัดทำขึ้นเพื่อให้เกิดความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ และอาจเป็นคู่มือสำหรับครูที่ต้องรับหน้าที่สอนแทน ดังนั้นในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้จึงมีความจำเป็นกับครูทุกคนในทุกระดับ ครูควรมีความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาสาระของเรื่องที่สอน และวิธีการสอนที่เหมาะสมกับเรื่องที่สอนและลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียน ประกอบกับการวัดและประเมินคุณภาพของผู้เรียนหลังจากเรียนจบตามกระบวนการในแผนการจัดการเรียนรู้

ในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้โดยทั่วไปมีองค์ประกอบดังนี้ สาระสำคัญ เป้าหมายการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และบันทึกผลการจัดการเรียนรู้ ปัจจุบันมีการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้หลายรูปแบบ ทั้งการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติเป็นการเขียนโดยอิงมาตรฐาน และการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบย้อนกลับ (backward design) เพื่อช่วยแก้ปัญหาเรื่องความเชื่อมโยงระหว่างหลักสูตรกับการประเมินผลของผู้เรียนให้มีความสอดคล้องกัน และแสดงถึงความเข้าใจในเรื่องที่เรียนอย่างลึกซึ้ง

รายการอ้างอิง

- กษมา วรวรรณ ณ อยุธยา. (2552). **ออกแบบการเรียนรู้เพื่อสร้างความเข้าใจ สรุปความจากหนังสือ Understanding by Design**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ฉันท ชาติทอง. (2553). **การออกแบบการสอนแบบย้อนกลับ :Backward design**. กรุงเทพมหานคร: เพชรเกษมการพิมพ์.
- ทศนา แคมมณี. (2554). **ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรทิพย์ ศิริสมบูรณ์เวช. (2548). **วิธีวิทยาการสอนภาษาไทย**. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาหลักสูตร การสอนและเทคโนโลยีการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรรณิ์ โสมประยูร. (2553). **การสอนภาษาไทย**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ดอกหญ้าวิชาการ.
- วาณิช จรุงกิจอนันต์. (2553). **ขอย่อยกัน**. กรุงเทพมหานคร: บุรพาสาน.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2551). **หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สสค.ลาดพร้าว.
- อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2553). **หลักการสอน**. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- อลิศรา ชูชาติ อมรา รอดดารา และสร้อยสน สกลรักษ์บรรณาธิการ. (2549). **นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ตำราและเอกสารทางวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.